

SỬ DỤNG ĐỒ DÙNG, ĐỒ CHƠI TRONG TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC Ở TRƯỜNG THỰC NGHIỆM HOA HỒNG

ĐÀO THỊ MY*

Ngày nhận bài: 15/08/2017; ngày sửa chữa: 20/08/2017; ngày duyệt đăng: 22/08/2017.

Abstract: Play is the main activity of children at preschool. Children play to learn and learn to play. To organize effectively child-centered educational activities, schools should focus on equipping toys for children when organizing play activities for them because toys are important tools that help children promote their intellectual ability.

Keywords: Preschool, toys, education, child-centered education.

Tổ chức các hoạt động giáo dục theo quan điểm “lấy trẻ làm trung tâm” là một trong những mục tiêu đổi mới *Chương trình Giáo dục mầm non* (2009). Các hoạt động hàng ngày diễn ra cho trẻ ở trường mầm non luôn có phương tiện hỗ trợ để mang lại hiệu quả giáo dục cao và để thỏa mãn nhu cầu khám phá của trẻ đó chính là đồ dùng, đồ chơi.

1. Vai trò của đồ dùng, đồ chơi trong giáo dục “lấy trẻ làm trung tâm”

Tổ chức hoạt động giáo dục “lấy trẻ làm trung tâm” là tăng cường tổ chức các hoạt động giáo dục chú trọng vào nhu cầu hứng thú, phù hợp với nhận thức của trẻ. Giáo viên đóng vai trò là người thiết kế, tổ chức hướng dẫn, giúp đỡ, động viên khuyến khích trẻ tham gia hoạt động tích cực, tạo mọi điều kiện, cơ hội, tình huống để trẻ được trải nghiệm, phát huy khả năng sáng tạo. Trẻ hứng thú, có nhu cầu tham gia chơi tích cực, được trải nghiệm nhiều cảm xúc trong quá trình diễn ra hoạt động.

Tạo cơ hội trải nghiệm, khám phá cho trẻ, tổ chức các hoạt động giáo dục linh hoạt sáng tạo dựa trên hứng thú, nhu cầu của trẻ không chỉ phụ thuộc vào việc đổi mới tư duy nhận thức của giáo viên mà còn đòi hỏi ở trang thiết bị đồ dùng, đồ chơi, học liệu hấp dẫn, khoa học, đẹp mắt, phù hợp với yêu cầu giáo dục để trẻ có nhiều cơ hội, điều kiện khám phá, trải nghiệm thực sự mới mang lại hiệu quả giáo dục cao.

Trường Mầm non thực nghiệm (MNTN) Hoa Hồng là một trong những cơ sở giáo dục mầm non công lập đầu tiên của cả nước. Là đơn vị thực hành thí điểm xây dựng các Chương trình giáo dục mầm non, cơ sở thực hành cho sinh viên trong nước và nước ngoài thực hành thực tập và là đơn vị luôn ứng dụng có hiệu quả các thành tựu nghiên cứu khoa học mới. Để đạt mục đích giáo dục, phát huy tinh thần “lấy trẻ làm trung tâm”, chúng tôi luôn quan tâm đến nhu cầu hứng thú của trẻ, không đặt nặng việc học cung cấp nội nhét kiến thức mà căn cứ trên đặc điểm nhu cầu, nhận thức, hứng thú,

khả năng chơi của trẻ, từ đó giáo viên trò chuyện, thảo luận tìm ra hoạt động phù hợp.

Trang thiết bị đồ dùng đồ chơi không nhất thiết phải đắt đỏ mà cần đơn giản, đẹp mắt, tinh tế khoa học đáp ứng mục đích hoạt động giáo dục đặt ra. Chính vì vậy, trang bị đồ dùng đồ chơi học liệu đáp ứng mục tiêu giáo dục “lấy trẻ làm trung tâm” tạo cơ hội trải nghiệm, sáng tạo là một trong những yêu cầu thiết yếu và quan trọng trong mục tiêu chăm sóc - giáo dục trẻ mầm non. Trường MNTN Hoa Hồng là cơ sở luôn chủ động rà soát và trang bị đầy đủ kịp thời các đồ dùng đồ chơi hiện đại đáp ứng các nhu cầu của công tác chăm sóc giáo dục trẻ mầm non chất lượng cao.

2. Thực trạng sử dụng đồ dùng, đồ chơi trong Trường MNTN Hoa Hồng hiện nay

2.1. Các loại đồ dùng đồ chơi. Để phát huy được vai trò của đồ chơi trong hoạt động của trẻ, Trường MNTN Hoa Hồng đã phát huy tối đa hiệu quả của các loại đồ dùng đồ chơi trong nhà trường. Các loại đồ dùng, đồ chơi phong phú, đa dạng. Theo thống kê đồ dùng, đồ chơi trang thiết bị dạy học trang bị lớp học 2015-2016, các lớp trong nhà trường đã được trang bị gồm 2 nhóm đồ dùng đồ chơi là được trang bị và đồ dùng tự tạo. Cụ thể:

- *Trang thiết bị dạy học và học liệu được đầu tư trang bị* (Theo danh mục trang thiết bị, đồ dùng, đồ chơi Bộ GD-ĐT quy định): + Mẫu giáo bé (6 lớp) mỗi lớp 70 loại/1 lớp (bao gồm các bộ đồ dùng, đồ chơi thiết bị dạy học, học liệu cơ bản và nâng cao theo quy định, của tất cả các hoạt động giáo dục); + Mẫu giáo nhỡ (7 lớp) mỗi lớp có 90 loại/1 lớp (bao gồm các bộ đồ dùng, đồ chơi thiết bị dạy học, học liệu cơ bản và nâng cao theo quy định, của tất cả các hoạt động giáo dục); + Mẫu giáo lớn (6 lớp) mỗi lớp có 90 loại/1 lớp (bao gồm các bộ đồ dùng, đồ chơi thiết bị dạy học, học liệu cơ bản và nâng cao theo quy định, của tất cả các hoạt động giáo dục).

* Trường Mầm non thực nghiệm Hoa Hồng - Trường Cao đẳng Sư phạm Trung ương.

Ngoài ra, mỗi lớp đều được trang bị 01 máy tính nối mạng internet, 01 tivi, 01 đầu video, 01 đàn Organ. Tất cả các phòng học đều được trang bị máy điều hòa hai chiều đảm bảo sức khỏe và tạo cảm giác thoải mái cho trẻ khi hoạt động; sàn lớp học, phòng sinh hoạt được lắp sàn gỗ công nghiệp, trải thảm khi trẻ tham gia các hoạt động đảm bảo hiệu quả tốt nhất.

- *Trang thiết bị dạy học và học liệu tự tạo:* Để tăng cường hứng thú nhằm phát triển khả năng sáng tạo cho trẻ mầm non và nâng cao hiệu quả các hoạt động giáo dục, hưởng ứng phong trào làm đồ dùng thiết bị dạy học tự tạo của Vụ Giáo dục mầm non, giáo viên mầm non của Trường rất sáng tạo trong việc sử dụng đồ dùng dạy học tự tạo bằng các nguyên vật liệu phế liệu gần gũi, đơn giản dễ làm. Tùy theo nhu cầu của từng hoạt động mà giáo viên bổ sung trang thiết bị tự tạo phù hợp kích thích hứng thú và trí tưởng tượng sáng tạo của trẻ mầm non. Cụ thể như sa bàn cùng các nhân vật, rối dẹt, rối bóng, rối nước trong các câu chuyện; mô hình đoàn tàu con vật bằng các ống hút, vỏ hộp sữa, tranh ghép bằng lá cây... Tăng cường hơn nữa hiệu quả các hoạt động giáo dục phù hợp với từng chủ đề lớn và chủ đề nhánh, giáo viên thường xuyên sử dụng *đồ vật thật* trong các giờ hoạt động khám phá để tăng cường khả năng trải nghiệm của trẻ mầm non.

2.2. Số lượng đồ dùng đồ chơi. Nhìn chung số lượng trang thiết bị được trang bị khá đầy đủ (đồ dùng cho cô và trẻ trong hoạt động học). Tuy nhiên, một số bộ đồ dùng nhằm phát triển tư duy logic và phát triển trí tưởng tượng sáng tạo cho trẻ còn hạn chế. Hiện nay mới chủ yếu có các bộ lắp ghép, ghép hình, xếp hình, lego... phục vụ trong các giờ hoạt động góc, hoạt động chiều. Giá thành còn rất cao nên việc trang bị số lượng lớn đầy đủ và thay đổi thường xuyên cho cả lớp còn hạn chế (có bộ đồ dùng chỉ trang bị cho nửa lớp, các cô chia cháu để sử dụng).

2.3. Chất lượng đồ dùng đồ chơi. Chất lượng đồ dùng trang thiết bị hiện nay có nhiều mẫu mã đa dạng phong phú. Nhưng về màu sắc chưa đẹp, chuẩn về kích thước, chất liệu chưa đáp ứng hết yêu cầu ngành mầm non quy định: Đồ dùng chủ yếu bằng nhựa, bằng gỗ, xốp giấy không bền màu sắc chưa đẹp và chưa thật hấp dẫn trẻ.

3. Một số hạn chế và biện pháp khắc phục

3.1. Hạn chế: Giáo viên thường xuyên sử dụng các trang thiết bị dạy học nhưng còn gặp phải một số khó khăn hạn chế. Đồ dùng dành cho giáo viên chưa phù hợp về kích thước, màu sắc chưa chuẩn. Một số trang thiết bị còn thiếu, hạn chế chưa có trên thị trường (bộ tranh truyện, thơ dành cho những tác phẩm hiện đại có rất ít hoặc chưa phù hợp với nội dung và yêu cầu). Một số các trang thiết bị tuy có nhiều nhưng hiệu quả sử

dụng chưa cao còn nghèo nàn về mẫu mã cũ chưa thay đổi nhiều phù hợp với yêu cầu thực tiễn.

Mặc dù giáo viên mầm non rất tích cực trong việc làm đồ dùng đồ chơi tự tạo, tuy nhiên việc làm các đồ dùng đồ chơi tự tạo chỉ sử dụng trong thời gian ngắn khó bảo quản, dễ hỏng (nguyên liệu chủ yếu bằng các phế liệu, giấy màu).

Bên cạnh đó, với quỹ thời gian ít, giáo viên phải tranh thủ làm đồ dùng đồ chơi vào buổi trưa và chiều tối ảnh hưởng không nhỏ đến sức khỏe và hiệu quả làm việc cũng như chất lượng đồ dùng, đồ chơi.

3.2. Biện pháp khắc phục. Nhà trường cần thường xuyên xuyên trang bị, thay đổi những bộ đồ dùng, đồ chơi học liệu mới đáp ứng nhu cầu học tập và vui chơi của trẻ: Bộ đồ chơi logic bằng nhựa cao su phát triển trí thông minh và tư duy cho trẻ; bộ tranh truyện, thơ viết cho trẻ (những truyện, thơ mới); Một số bộ đồ chơi dành cho hoạt động âm nhạc còn ít chưa phong phú... Cung cấp nguyên vật liệu đảm bảo để giáo viên có thể làm đồ chơi học liệu dễ dàng không tốn thời gian công sức: Bộ tranh thơ truyện minh họa cơ bản cô giáo có thể thêm các chi tiết cho phù hợp với nội dung yêu cầu; Xây dựng các bộ mẫu sa bàn có sẵn phục vụ việc học và chơi trong các giờ hoạt động khám phá (bộ sa bàn đồng quê Việt Nam, bộ sa bàn gia đình, bộ sa bàn khám phá mô hình...).

Đa dạng hóa các loại hình, nguyên vật liệu nhằm giảm giá thành tạo cơ hội thay đổi và thường xuyên trang bị mới để trẻ có cơ hội khám phá tăng hứng thú và sáng tạo.

Đồ chơi, học liệu là phương tiện dạy học rất quan trọng trong tiến hành các hoạt động ở trường mầm non. Để hoạt động hàng ngày của trẻ diễn ra có hiệu quả, đạt được mục đích giáo dục đưa ra cần rất nhiều đồ dùng đồ chơi, những công cụ này gắn liền với các hoạt động hàng ngày của trẻ. Vì vậy, cần linh hoạt trong việc sử dụng và thường xuyên đổi mới để nâng cao chất lượng giáo dục mầm non trong nhà trường là điều hết sức cần thiết. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Phạm Mai Chi - Lê Thu Hương - Trần Thị Thanh (2006). *Đổi mới hình thức tổ chức các hoạt động trẻ mẫu giáo theo hướng tích hợp chủ đề*. NXB Giáo dục.
- [2] Nguyễn Ánh Tuyết (2000). *Trò chơi của trẻ em*. NXB Phụ nữ
- [3] Nguyễn Ánh Tuyết (1996). *Tổ chức và hướng dẫn trẻ mẫu giáo chơi*. NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.
- [4] Hoàng Thị Đình (2014). *Đồ chơi và hướng dẫn trò chơi phát triển trí thông minh cho trẻ dưới 6 tuổi*. NXB Giáo dục Việt Nam.
- [5] Trần Thị Mỹ Linh (2011). *Một số biện pháp sử dụng hiệu quả đồ dùng, đồ chơi*. Tạp chí Giáo dục mầm non, số 3/2011; tr 9-12.